

Hälsofrågor måste få stor plats inför riksdagsvalet

Det är vår övertygelse att de rena plånboksfrågorna inte engagerar medborgarna lika mycket som sjukdomar och tillgång till högkvalitativ. Partierna måste utarbeta trovärdiga svar på hur de vill lösa våra stora utmaningar inom hälsoområdet.

Hälso- och sjukvårdskostnaderna i Sverige ökade med över 50 procent mellan 2001 och 2011. Det beror på en ökande andel äldre och en ökning av kroniskt sjuka. Den ökade andelen äldre innebär att allt fler drabbas av demenssjukdomar. Hjärnsjukdomar uppskattas redan kosta Sverige 165 miljarder kronor per år och av dessa står demens för den största kostnaden, 27,6 miljarder.¹

Kostnaderna för kroniska sjukdomar beräknas uppgå till 70 procent av de totala hälsovårdskostnaderna. De utgör även den vanligaste dödsorsaken i Sverige. Varje år ställs 58 000 nya cancerdiagnoser i Sverige, medan 1,4 miljoner personer lever med hjärt-kärlsjukdom.²

Det är en framgång att över 80 procent av mycket för tidigt födda barn och barn med cancer överlever idag, jämfört med mindre än 20 procent på 70-talet. De överlevande barnen behöver dock följas upp och förekomsten av autistiska störningar, ADHD och ungdomsdepression anses vanligare och svårare att leva med i dag.

Dessa exempel visar hur oerhört viktigt det är att förebygga, utveckla bättre behandlingar och i bästa fall kunna bota sjukdomar.

Svenska forskare bedriver i dag högt kvalificerat arbete inom dessa och andra lika angelägna områden. Bara i Sverige har till exempel 400 000 dödsfall kunnat förhindras de senaste 30 åren, tack vare ny teknik inom hjärt-kärlområdet, vilket också sparat samhället 985 miljarder kronor.³ En ny

¹ Hjärnrapporten 2014, Hjärnfonden 2014

² Socialstyrelsen 2012

³ Värdet av forskning och ny medicinsk teknologi i behandling av hjärt-kärlsjukdom, Hjärt-Lungfonden och Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi (IHE) 2013

målriktad cancerbehandling har gett bättre överlevnad än tidigare behandlingar och gav samhällsvinster på 2,9 miljarder mellan 2000-2011.⁴ Samhället uppskattas även spara 500 miljoner kronor i minskade sjukskrivningar och förtidspensioner varje år genom att använda nya biologiska läkemedel inom fem olika områden, bland annat ledgångsreumatism.⁵

Sverige har en lång tradition av framgångsrik medicinsk forskning och en hälso- och sjukvård som bedriver patientnära studier. Men Sveriges ställning inom medicinsk forskning har försvagats. Enligt Vetenskapsrådet tappar Sverige mark inom biomedicinsk forskning, där vi under 20 år gått från fjärde till åttonde plats.⁶ Det ges inte heller längre tillräckligt med utrymme för patientnära forskning och innovation i sjukvården. Sverige har halkat ned från tredje till sjätte plats när det gäller klinisk forskning och de forskande läkemedelsföretagens ansökningar till läkemedelsverket i Sverige minskade med 45 procent mellan 2004–2010.⁷ Vidare har life science-industrin under de senaste fem åren minskat med drygt 4 000 anställda i Sverige.⁸

Nu inför Världshälsodagen vill vi därför påminna om den roll som politiska beslutsfattare spelar. Det krävs att våra politiker ger bästa möjliga stöd för att försvara Sveriges position som framstående forskningsnation. Existensen av excellent forskning samt en sjukvård som vill ligga i spetsen för förbättringar gör också att Sverige förblir attraktivt för företagsverksamhet. Hälsa och välbefinnande hänger alltså intimt samman, på mer än ett sätt.

Vi vill att regeringen, oavsett vilken det blir, för den kommande mandatperioden utformar en bred och långsiktig strategi för att skapa bra förutsättningar för medicinsk forskning och dess tillämpning. De offentliga investeringarna i medicinsk forskning bör på sikt fördubblas och motsvara fyra öre per vårdkrona.

Inför höstens riksdagsval riskerar både partierna och medierna att underskatta väljarna. Medierna spelar en mycket viktig roll i att avgöra vilka frågor som ska dominera en valrörelse. Journalister kan hjälpa partierna att inte negligera de djupare framtidsfrågorna, som den om hälsa och Sveriges utveckling. Människor tänker inte bara kortsiktigt på den egna plånboken inför den stora demokratiska handling som ett val utgör. Oron för sjukdom hos nära och kära är stark, och det finns stort engagemang i att framsteg görs. Omsorgen om Sveriges framtid som ledande forsknings- och företagsnation ligger också medborgarna varmt om hjärtat.

Anna Nilsson Vindefjärd, generalsekreterare för Forska!Sverige

Hans Bergström, docent i statsvetenskap och tidigare utgivare för Dagens Nyheter

Torsten Wiesel, Nobelpristagare i fysiologi/medicin 1981

Bengt Samuelsson, Nobelpristagare i fysiologi/medicin 1982

Arvid Carlsson, Nobelpristagare i fysiologi/medicin 2000

Carl-Henrik Heldin, professor i molekylär cellbiologi vid Uppsala universitet och ordförande Nobelstiftelsen

Olle Stendahl, professor i medicinsk mikrobiologi vid Linköpings universitet och styrelseledamot Vetenskapsrådet

Hugo Lagercrantz, barnläkare och senior professor i pediatrik vid Karolinska institutet

Krister Westerlund är ordförande i Alzheimerföreningen Sverige

---

⁴ Målriktad behandling av bröstcancer, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) 2013

⁵ Hur påverkar nya läkemedel hälsa och kostnader i olika sektorer? Tandvårds- och läkemedelsverket 2009

⁶ Clinical research in Finland and Sweden, Vetenskapsrådet & Academy of Finland 2009

⁷ LIFs FoU-enkät 2010, LIF 2011

⁸ Global trends with local effects – The Swedish Life Science Industry 1998-2012, VINNOVA 2014